

Anna Niemcunowicz-Janica, Iwona Ptaszyńska-Sarosiek, Jerzy Janica

Samobójstwo w wyniku zdetonowania ładunku wybuchowego umieszczonego w jamie ustnej

Suicide by detonation of an explosive placed in the oral cavity

Z Zakładu Medycyny Sądowej Akademii Medycznej w Białymstoku
Kierownik: prof. dr hab. Jerzy Janica

Przedmiotem analizy był przypadek samobójstwa młodego mężczyzny l. 33, który umieścił, a następnie uruchomił, ładunek wybuchowy w jamie ustnej. Omówiono oględziny na miejscu zdarzenia, obraz sekcyjny oraz wyniki ekspertyzy kryminalistycznej. Ujawniony na terenie kompleksu rekreacyjnego denat miał znacznie uszkodzoną twarzoczaszkę. Ułożony był charakterystycznie, ponieważ kończyny dolne były skrzyżowane (prawa leżała na lewej), a ręce ułożone były regularnie na brzuchu.

The object of this analysis was a suicide case of a young male (aged 33) who placed and subsequently detonated an explosive in his oral cavity. Medical inspection of the suicide at a recreational site scene, autopsy and criminalistic analysis results are discussed. The skull of the corpse was heavily damaged. The characteristic body position featured crossed lower limbs with the right limb overlying and hands positioned regularly on the abdomen.

Słowa kluczowe: samobójstwo, ładunek wybuchowy, sekcja zwłok
Key words: suicide, explosive, autopsy

WSTĘP

W praktyce kryminalistycznej materiały wybuchowe jako ślady występują najczęściej w zdarzeniach typu: zamachy bombowe, zabójstwa z użyciem przesyłek z materiałami wybuchowymi, uprowadzenia wszelkiego rodzaju pojazdów. Materiały wybu-

chowe często wykorzystywane są w działaniach terrorystycznych i dywersyjno-sabotażowych [1]. Natomiast użycie ich w celach samobójczych jest przypadkiem niezwykle rzadkim.

Materiały te odpowiednio zabezpieczone poddawane są badaniom kryminalistycznym, które pozwalają na pełne rozpoznanie i identyfikację badanego materiału wybuchowego lub środka stosowanego do zainicjowania wybuchu.

MATERIAŁ I METODY

Podstawą analizy były akta sprawy nadesłane przez Komendę Powiatową, która zleciła wydanie opinii stwierdzającej charakter zgonu (samobójstwo czy zabójstwo). Analizie poddano oględziny miejsca zdarzenia i ułożenie zwłok, sekcję zwłok, ekspertyzę kryminalistyczną oraz zeznania świadków.

OPIS PRZYPADKU

Zwłoki ujawniono na terenie kompleksu rekreacyjnego (ryc. 1, 2). Z opisu obrażeń dokonanych przez lekarza, będącego na miejscu zdarzenia wynikało, że denat miał znacznie uszkodzoną twarzoczaszkę. Kończyny dolne były skrzyżowane (prawa leżała na lewej), a ręce ułożone były regularnie na brzuchu. Na miejscu zdarzenia zabezpieczono urządzenie sterujące wraz z zasilaniem w postaci tulejki plastikowej z 3 bateriami R-20 z włącznikiem i diodą oraz podłączony przewód elektryczny dwużyłowy. Przy urządzeniu zasilającym leżały dwa

przewody (jeden rozciągnięty, drugi zwinięty w kłębek), skalpel, penseta chirurgiczna, pudełko plastikowe (opakowanie po filmie fotograficznym), wata (ryc. 3). Przy zwłokach od strony uszkodzonej głowy na podłożu trawiastym widoczny był efekt działania fali uderzeniowej ładunku wybuchowego do 150 cm od fragmentu głowy (ryc. 2). Przeszukiwania terenu w promieniu 50 m (szczegółowe) i 150 m (ogólnoorientacyjne) od miejsca znalezienia zwłok nie ujawniły żadnych śladów mających związek z tym zdarzeniem.

Ryc. 1. Ułożenie zwłok na miejscu zdarzenia.

Fig. 1. Position of the corpse at the suicide scene.

Ryc. 2. Efekt działania fali uderzeniowej ładunku wybuchowego.

Fig. 2. Effect of strike wave of the explosive.

Oględziny zewnętrzne i sekcja zwłok denata wykazały prawie całkowite zniszczenie głowy z rozległymi ubytkami tkanek miękkich, kości i narządów, jasnoczerwone zabrudzenie tkanek miękkich w tej okolicy, zabrudzenie ich sadzą. Stwierdzono: podbiegnięcia krwawe w tkankach miękkich szyi, w górnych drogach oddechowych, złamanie trzonu kości gnykowej w jego części środkowej oraz

dwa drobne powierzchowne otarcia naskórka na przedniej powierzchni lewego stawu barkowego. Nie stwierdzono żadnych innych zewnętrznych uszkodzeń, w tym charakterystycznych dla walki, obrony lub pobicia. Przyczyną zgonu wg obducen-ta stało się rozerwanie głowy z jej całkowitym zniszczeniem ładunkiem wybuchowym umieszczonym najprawdopodobniej w jamie ustnej i odpalonym najprawdopodobniej w celach samobójczych; wszystkie stwierdzone na ciele denata uszkodzenia, w tym złamanie kości gnykowej, powstały za życia i w wyniku wybuchu ładunku wybuchowego.

Ryc. 3. Przedmioty ujawnione na miejscu zdarzenia.

Fig. 3. Objects revealed at the side.

Ekspertyza kryminalistyczna wykazała, że ładunek, który uległ wybuchowi umieszczony był wewnątrz jamy ustnej denata oraz, że w tak specyficznej przestrzeni skutki podobne do przedstawionych w dokumentacji może wywołać wybuch o stosunkowo niewielkiej sile (zapalnik lub nieduża petarda).

Ryc. 4. Materiały w piwnicy budynku, w którym mieszkał mężczyzna.

Fig. 4. Materials in the cellar of the building where the victim lived.

Z akt sprawy wynikało, że mężczyzna od wielu lat interesował się materiałami wybuchowymi, a w piwnicy budynku, w którym mieszkał, odnaleziono dużą ilość materiałów i substancji chemicznych mogących służyć do produkcji mieszanin wybuchowych (ryc. 4, 5, 6). W ostatnich latach denat miał kłopoty finansowe, stracił pracę.

Ryc. 5. Materiały w piwnicy budynku, w którym mieszkał mężczyzna.

Fig. 5. Materials in the cellar of the building where the victim lived.

Ryc. 6. Materiały w piwnicy budynku, w którym mieszkał mężczyzna.

Fig. 6. Materials in the cellar of the building where the victim lived.

WNIOSKI

Mężczyzna zmarł w następstwie rozległych uszkodzeń twarzoczaszki, wskutek wybuchu ładunku umieszczonego w jamie ustnej i odpalonego najprawdopodobniej w celach samobójczych. Stwierdzone podbiegnięcia krwawe w tkankach miękkich szyi, w górnych drogach oddechowych oraz złamanie trzonu kości gnykowej w jego części środkowej powstały za życia i w wyniku detonacji ładunku wybuchowego.

Za samobójczym charakterem zgonu przemawia fakt, że na ciele denata nie stwierdzono żadnych innych zewnętrznych uszkodzeń, w tym charakterystycznych dla walki, obrony lub pobicia. Ponadto przeszukiwania w promieniu 50 m (szczegółowe) 150 m (ogólnoorientacyjne) od miejsca znalezienia zwłok nie ujawniły żadnych śladów mających związek z tym zdarzeniem.

W przypadku uruchomienia ładunku wybuchowego umieszczonego w jamie ustnej i jego gwałtownego wybuchu możliwe jest ułożenie rąk w pozycji, jaką stwierdzono po znalezieniu zwłok, natomiast zapalnik mógł być wyrzucony z rąk (ułożonych na klatce piersiowej) siłą podmuchu, który towarzyszy wybuchowi. O ile denat przed uruchomieniem ładunku wybuchowego, położył się na plecach, założył nogę na nogę, a ręce ułożył na klatce piersiowej, to takie ułożenie ciała mogło pozostać po wybuchu. Ponadto fala uderzeniowa ładunku wybuchowego była skierowana odśrodkowo od głowy do góry, a więc położenie pozostałych części ciała mogło pozostać niezmienione.

PIŚMIENNICTWO

1. Baran T., Musiał A.: Badania kryminalistyczne górniczych materiałów wybuchowych. *Problemy Kryminalistyki* 1988, 34, 179.

Adres pierwszego autora:
Zakład Medycyny Sądowej
AM w Białymstoku
ul. Kilińskiego 1, skr. 28
15-089 Białystok 1